

DĖL MOKESČIŲ REFORMOS

Susipažinę su 2023 m. gegužės 9 d. Finansų ministerijos pristatytu patobulintu mokestinių pasiūlymų paketu, kuris apima įvairius Lietuvos Respublikos gyventojų mokesčių didinimo projektus (Projektai), teikiame savo pastebėjimus ir išvadas.

Mes,

Asociacija „Investors' Forum“,

Lietuvos darbdavių konfederacija,

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija,

Lietuvos pramonininkų konfederacija,

Lietuvos verslo konfederacija,

vieningai neigiamai vertiname Projektus ir siūlome jų priėmimą atidėti, siekiant platesnės diskusijos su suinteresuotomis pusėmis.

Mūsų visu, Lietuvos verslą vienijančių organizacijų vertinimu tokie pakeitimai, tiesiogiai susiję su mokestinės naštos didinimu pridėtinę vertę kuriantiems gyventojams, turės neišvengiamos žalos investiciniam klimatui, pakenks Lietuvos ekonomikos vystymuisi bei piliečių gerovei dėl sumažėjusių mokesčių į biudžetą ryšium su investicijų į Lietuvos ekonomiką mažėjimu, t. y. :

- Siūlomam mokesčių didinimui **pasirinktas netinkamas laikas** – geopolitinis ir ekonominis neapibrėžtumas vis dar nesumažėjęs, be to, svarbu atkreipti dėmesį į Lietuvos ekonomikos žengimą į techninę recesiją. Šiuo metu Lietuvos verslas ir gyventojai vis dar susiduria ir, kaip prognozuojama, toliau neišvengs būsto paskolų įmokų augimo dėl Euro zonoje griežtinamos pinigų politikos ir žaliavų bei vartojimo kainų augimo. . Todėl mokestinės naštos didinimas gyventojams neprisdėtų prie šalies ekonominės aplinkos gerinimo.
- Tokie siūlymai **nesuderinami su Vyriausybės programoje deklaruojamu Lietuvos siekiu tapti aukštą vertę kuriančia, kūrybiška inovacijų šalimi**, pripažįstant, kad kiekvienos laisvos visuomenės ir sėkmingos ekonomikos pagrindas – pagarba privačiai nuosavybei, iniciatyvos laisvė, atvirumas naujovėms. O šiuo siūlymu įtvirtintinas valstybės teisinis reguliavimas ne skatins verslumą ir piliečių įsitraukimą, užtikrinant verslo klimato gerinimą, bet atvirkščiai – stabdys.
- Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2050“¹ keliamas tikslas išsaugoti ir didinti Lietuvos konkurencingumą tarptautinėje arenoje bei išlaikyti investicinį klimatą ir geriausias verslo sąlygas regione. Tam būtinas tolesnis darbuotojams, ypač kvalifikuotiems ir dėl to mobiliems bei didesnius atlyginimus gaunantiems darbuotojams, mokestinės naštos mažinimas. Deja, siūlomas mokestinės naštos didinimas gyventojams prieštarauja minėtiems tikslams, dar daugiau – **mokestinės aplinkos nestabilumas atstums užsienio investuotojus ir paskatins investuoti užsienyje Lietuvos**

¹„Išvystyti konkurencingiausią regione inovacijų ekosistemą“ bei „aktyviai skatinti tiesioginių užsienio investicijų <...> pritraukimą“ Lietuvoje. Lietuvos ateities vizija (valstybės pažangos strategija) „Lietuva 2050“
[https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/2023_03_17%20Lietuvos%20ateities%20vizijos%20\(LT2050\)%20projektas_03%2021%20\(1\).pdf](https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/2023_03_17%20Lietuvos%20ateities%20vizijos%20(LT2050)%20projektas_03%2021%20(1).pdf)

investuotojus. Dėl tokio abiejų tipų investicijų praradimo nesurinkti mokesčiai ženkliai viršys planuotą surinkti mokesčių dydį.

- Numatytas mokesčių didinimas **kelia grėsmę Lietuvos konkurencingumui ir regione.** Lietuvos mokestinė aplinka turėtų būti patrauklesnė nei Latvijoje bei Estijoje, o patvirtinus siūlomą mokesčių reformą, mokestinė našta naujiems investuotojams Lietuvoje taptų didesnė nei Latvijoje bei Estijoje. Pavyzdžiui, Estijoje nėra taikomi progresiniai pajamų mokesčiai (standartinis 20 proc., efektyvus tarifas gali būti mažesnis, nes taikomas kreditavimo metodas mažesnėms pajamoms), o akcininkui fiziniam asmeniui išmokant dividendus, bendra įmonės ir asmens mokestinė našta sudaro 20 proc.; Latvijoje, išmokant dividendus asmeniui, bendra įmonės ir asmens mokestinė našta gali siekti 25 proc. Tuo metu Lietuvoje po planuojamų pakeitimų, **bendra asmens, kuriam išmokami dividendai, ir įmonės našta gali siekti apie 34 proc.** (15 proc. mokės įmonė ir 22 proc. asmuo).
- Numatomas mokesčių didinimas kai kurioms visuomenės grupėms sąlygotų **drastišką ar netgi dvigubą mokesčių didinimą**, kas prieštarautų teisingumo ir teisėtų lūkesčių principams.
- Didesnis kapitalo apmokestinimas **mažintų privataus kapitalo kiekį Lietuvoje.** Kadangi ketinama iš šio siūlymo valstybės biudžetą papildyti 71 mln. EUR, būtent tokia apimtimi 2024 m. sumažėtų privataus kapitalo kiekis Lietuvoje.
- Pasiūlymas didinti kapitalo apmokestinimą teikiamas nepaisant Lietuvos ekonomistų akcentuojamos struktūrinės Lietuvos ekonomikos problemos, kad privačios investicijos į gamybinius įrenginius yra per mažos. Dėl siūlomo apmokestinimo **lėtėtų Lietuvos kapitalo formavimasis ir būtų kuriama mažiau aukštą pridėtinę vertę kuriančių darbo vietų.**
- Privataus kapitalo mažėjimas lemtų mažesnes privačias investicijas, lėčiau augantį darbo našumą ir atitinkamai – lėčiau augantį darbo užmokestį.
- Labiausiai tikėtina, kad kraštutiniais atvejais nelauktu mokestinės naštos padidėjimo rezultatu gali būti **šešėlinės ekonomikos augimas** bei **aukščiausią pridėtinę vertę kuriančių asmenų „išrezidavimas“ iš Lietuvos.**
- Primename, kad į mokesčių reformos rengimo procesą nebuvo įtrauktos suinteresuotos grupės, Finansų ministerijos pristatyta mokesčių reforma yra vykdoma per greitai, neatlikus tinkamų konsultacijų su visuomene, o dalis verslo bendruomenės teiktų pastabų išvis nebuvo svarstytos ir įvertintos.

Galimas kompromisas RRF lėšų „atšildymui“ ir Lietuvos ekonomikos konkurencingumo išsaugojimui

Europos Komisijos (EK) sprendimas Lietuvai suspenduoti ir atidėti mokėjimo procedūrą pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (RRF) implikuoja tam tikrų pakeitimų būtinumą, nors atkreiptume dėmesį, kad EK sprendimas yra pačios Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasiūlymų EK pasekmė. Pažymėtina, kad EK nenurodo, kokį konkretų naują mokestinį reguliavimą ar esamo tobulinimą reikia atlikti, kad būtų „atšildytos“ RRF lėšos. Mokesčių reformos turinys – Vyriausybės sprendimas. EK teikdama ES valstybėms narėms metines rekomendacijas², ne vienerius metus iš eilės pažymėjo, jog siekdama išspręsti pajamų ir socialinės nelygybės klausimą, Lietuva turėtų orientotis į savanoriško mokesčių laikymosi skatinimą (*tax compliance*), mokesčių bazės plėtimą, perkeltiant mokestinę našta mažiau ekonomikai žalingiems mokesčiams, peržiūrint mokesčių lengvatas. Mūsų vertinimu, siūlymai įvesti visuotinį nekilnojamojo turto (NT) apmokestinimą, derinami su „žaliosiomis“ iniciatyvomis, užtikrintų ne tik viešųjų paslaugų teikimui reikalingų pajamų surinkimą į valstybės biudžetą, padėtų pasiekti aplinkosauginių tikslų ir galiausiai būtų pakankami tam, kad verslui reikalingos suspenduotos RRF lėšos būtų atlaisvintos.

Neabejojame, kad **visuotinas, aiškus NT apmokestinimas**, kuris kaip vartojimo / turto mokestis, būtų žymiai mažiau žalingas nei kuriančių vertę asmenų / verslų perteklinis apmokestinimas. Todėl kviečiame

---

² https://commission.europa.eu/system/files/2022-05/2022-european-semester-country-report-lithuania_en.pdf

tobulinti diskusijoms jau pateiktą NT mokesčio įstatymą taip, kad mokestis taptų visuotinas, kurį mokėtų visi infrastruktūros naudotojai ir kuris apjungtų NT ir žemės mokesčius.

Pagarbiai.

Asociacijos „Investors‘ Forum“ vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos darbdavių konfederacijos Viceprezidentė

Aurelija Gabrielė Maldutytė

Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos

Giedrė Ražinskienė

generalinė direktorė

Lietuvos pramonininkų konfederacijos generalinis direktorius

Ričardas Sartatavičius

Lietuvos verslo konfederacijos Prezidentas

Andrius Romanovskis